

„טנק מול טנק“?

האמנם אפשר לבחון מספר דגמים של טנקים ולחרוץ משפט: „זה הוא הטוב שבכולם“? תכונותיהם של הטנקים רבות ומגוונות — וכן רבים המצבים והמסיבות בהם הם עשויים להימצא — עד שספק, אם תיתכן בכלל תשובה אחת לשאלה זו. אלא שלהשואה כזו ערך כשלעצמה: אנו לומדים להכיר את תכונותיהם ואפשרויותיהם של הטנקים השונים במצבים האפשריים השונים של הפעלת השריון.

אין לך ראייה טובה לכך, מאשר ריכוז-הרשימות המוגש בזה לקוראי „מערכות“, בעקבות המאמר „טנק מול טנק“ שהופיע בחוברת הקודמת. אותו מאמר קצר ופשוט הציג את תכונות הטנקים השונים ואת אפשרויות הבחירה ביניהם (כדברי הציון „מי ומה בחוברת“ שבאותו גליון „מערכות“: „...סיכום ברור וענייני... הראוי לעיון כלל הקוראים הצבאיים: מן המ"מים ועד לרמטכ"לים“). והנה, קולונל בריטי, מומחה לפיתוח טנקים, ושני קצינים ישראליים, נתעוררו כשקראו אותו מאמר אמריקאי — והעלו סידרת הערות (הערות שהן גם „הערות“), להערכת תכונות-יסוד (וסידורי-עזר חיוניים) של הטנק החדש. המקום פתוח להמשך בירור מאלף זה בגליונות הבאים של „מערכות“.

אבני-הבוחן הנכונות לטנק

סנגוריה על ה„ציפטיין“

קול' א. פ. אופורד

אש לעמדת-אש, אלא רק במהירות הנסיעה המכסימלית בכביש ישר. קנה-המידה המעשי למהירות הוא היחס בין עוצמת-מנוע למשקל — אולם דבר זה אינו מצוין במאמר.

בבואנו להשוות בין ה„ציפטיין“ ל-„M-60“, יש צורך לקבוע, שהתמסורת התכליתית מאוד של ה„ציפטיין“ צריכה לאפשר לו שלא לפגור אחר ה„M-60“ בדרך-לא-דרך, למרות מהירותו הנמוכה.

● גובה: הגובה כולו הובא כקנה-מידה לתצורה. אולם בעמדת-אש אין האויב צריך לראות אלא את הצריח, מן התותח ומעלה. משום כך, במצב זה צריחנו של ה„M-60“ הוא חסרון גדול.

בחוברת „מערכות“ קע"א — דצמבר 1965 נתפרסם מאמר בשם „טנק מול טנק“ מאת מ. ג'. מילר, שתורגם מ„ארמור“ האמריקאי. הננו מביאים תגובה למאמר הנ"ל, שהתפרסמה אף היא ב„ארמור“.

עורך יקר!

יפה שאתם מפרסמים את כל ההשקפות על נושא זה; ואולם רבות מהעובדות עליהן מתבסס בעל המאמר הנ"ל הן מוטעות. פרט לכך, הוא מקדיש פחות מדי תשומת-לב לתפקידיו של הטנק, למרות הפיסקה הפותחת את מאמרו.

הגורמים הנדונים ברשימה זו הובאו על-פי סדר חשיבות שקבע מ. ג'. מילר:

● מהירות: אין הוא דן במאמר במהירות הדילוג מעמדת-

ל"ציפטיין" זרקור, העולה בעוצמתו על זרקורו של כל יריב שהוא — והוא מותקן בצד הצריח, ומגדיל את מידותיו. בלעדי, שטחו הנראה לעין לא עולה על שטחם הגלוי של שני יריביו השווים לו: ה"אמכס-30" וה"ליאופרד". בתנועה מתגלה לעין כל הטנק, ואז מובאים בחשבון שלושת מימדיו. במצב זה אין הבדלים של ממש בין היריבים.

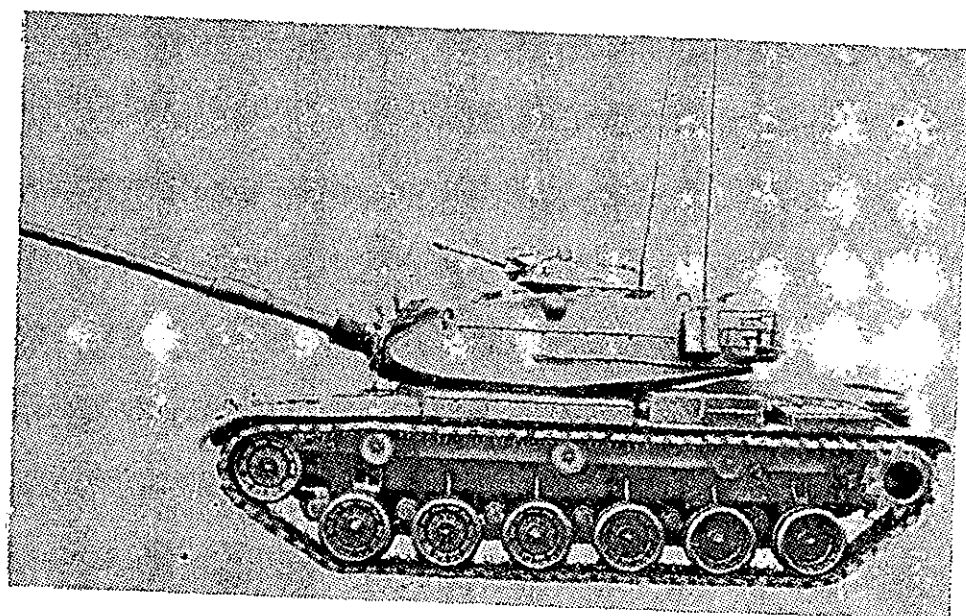
● משקל: הגורם העיקרי שנדון תחת כותרת זו הוא יבילות אויר. ההזדמנויות להובלה-אווירית של טנק-מערכה הן כה מועטות, עד כי גורם זה מאבד מחשיבותו. משקל כבד משי מעותו צריכת דלק גדולה — גורם רב-חשיבות, שאף הוא איננו נזכר במאמר. בנוגע למעבר על-פני גשרים, הרי שאין תוספת של 10 או 20 טונות משנה, אם משקלו של הטנק עולה על 20 טונות.

יש אופנים אחרים, פרט לגישור, בעזרתם יצליח הטנק מכשול מים. כושר הביצוע בבזז ובשלג הוא ענין של לחץ על הקרקע, והמשקל כשלעצמו אינו אומר עדיין הכל.

● טוח השיוט: להעריך תכונה זו יותר מעוצמת אש ושריון — חידוש הוא.

● אורך ורוחב: אלה מושפעים מגורמים אחרים — כמו יבילות במסילות ברזל וכושר ההיגוי.

● תצורה: פיסקה זו גדושה שגיאות ותפיסות מוטעות.

ה-M-60 האמריקאי

1. אי אפשר לדון בתצורה בלי להתייחס לעובי-השריון.
2. התקפה מן הצד, הנקרא במאמר "חזית" באה מקשת חזיתית — ולא רק ישר מלפנים. כשמגיעה זווית-ההתקפה ל-20 מעלות, הופכים צדי-הטנק לפגיעים. רק אחת מתוך ארבע התקפות תיערך בקשת חזיתית צרה זו. בזווית של 30 מעלות מוצגת לאויב מטרה, הכוללת את מחצית-החזית ומחצית-הצד של הטנק.

3. בבקורתו הקשה על שריון הצד של "ציפטיין", נעלם, כנראה, מעיני מר מילר תפקידו של שריון כפול.

4. צורתו החיצונית החלקה של ה-T-55, הנקיה "ממלכו-דות קלעים", זוכה לשבחים. במאמר לא מוזכרים כלל החס-רונות הנובעים מתא-הלחימה הזעיר שלו (שהוא תוצאה של

צורה חיצונית זו) — קצב-אש נמוך מאוד, אפשרות מוגבלת לנשיאת פגזים בטנק, והנמכה מוגבלת של התותח.

● מתלה: מוטות פיתול כשלעצמם, לא די בהם כדי להב-טיח נסיעה נוחה; כלי-רכב רבים, בעלי-מוטות פיתול, נסיעתם מחרידה. מוטות-פיתול גוזלים מקום בתוך הטנק. מערכת המתלה של ה"ציפטיין" נמצאת כולה מחוץ לטנק, במקום הבלתי-מנוצל שבין הזחלים.

לא נעשתה כל השואה בתחום לחץ על הקרקע — גורם בעל חשיבות ראשונה במעלה בניידות.

● תותחים. התכונה העיקרית של הטנק — יעילות התותח — דורגה במאמר בדרגה שמינית! לא הוזכר כלל ענין האש הנפוצה; אחת המשימות הראשונות של הטנק היא מתן אש בכיוון ישיר, להשמדת כוח-אדם, כלי-רכב, "רכים", בנינים וחפירות-מגן.

אין במאמר כל ציון בדבר סוגי-התחמושת השונים ומהי ריגות-הלוע של התותחים היריבים (אם כי יש להודות, שציון כזה יהיה בו ממש, רק אם נסתמך על חומר מסווג). מוזכר הפגז הצרפתי, שבו משתמשים במיסבים למטען החלול. דבר זה אינו מעניק לפגז יעילות מכסימלית, כפי שטוענים, משום שהכרחי לצמצם את קוטרו של המטען, כדי להתאימו למיסבים.

הרבה גורמים אחרים בעלי חשיבות אף הם לא נדונו במאמר.

1. אש נ"ט חייבת להיות בעלת אופי מעורב ולהכיל לפחות שני סוגי תחמושת — קלע בעל אנרגיה קינטית, כדוגמת חודר-שריון-מנעל, ותחמושת בעלת אנרגיה כימית כדוגמת חודר-שריון-נפיץ — ולא, תהיה מלאכת שריון-האויב פשוטה מדי. על תותחי הטנק להשלים כלי-נשק מונחים, ולהיפך.

2. כדי להשמיד טנק כבד בתותח, דרושים פגזים חודרי-שריון ותותח גדול כתותח בן 120 המ"מ של ה"ציפטיין". תותח זה מקיים קצב-אש גבוה, ולכן יש לו סיכוי מצוין לפגוע ולהשמיד.

3. יש ענין בכך, שהטנק הרוסי החדש ביותר, ה-T-62, הוא בעל שריון כשל הטנקים מסוג ה-T-54/55.

4. כדי להביס טנק כבד, בעל שריון עבה כמו ה"ציפטיין", יש צורך בנשק נגד-טנקי רב-עוצמה. לו השתמשנו כולנו בטנקים דקי-שריון כגון ה"אמכס-30", לא צריך היה אויבנו להפעיל נשק כבד. שריונו של ה"ציפטיין" מעניק לו סיכוי סביר ביותר לשרוד, על-אף כל התקפה. סיכוי זה, הגבוה משל כל יריביו, נותן אותותיו בניידות, ביכולת לנוע תחת אש. כוחות בריטיים, שלחמו ב-1944 וב-1945 ב"קרומואל" המצטיין בזריזותו, היו מחליפים אותו בשמחה בטנק כדוגמת "פנתר", שתותחו ושריונו טובים יותר, הגם שהוא אטי יותר. ל"ליאופרד" עוצמת אש, מחפה וכושר-ביצוע בדרך-לא-דרך העולים על אלה של ה"אמכס-30". ה-M-60 הוא טנק ישן יותר, ולכן נחות לעומת יריביו הצעירים ממנו.

מכאן נראה, שהברירה היא בין ה"ליאופרד" וה"ציפטיין". אפשר, שלעתים יוכל ה"ליאופרד" לנצח בקרבות בניידותו הרבה ובפעולת-הלם. אולם כאשר המשימה היא להשמיד את האויב בעוצמת-אש, ה"ציפטיין" הוא הטנק המתאים לכך.